

και πολιτιστική της κληρονομιά. Με την έκδοση του τόμου με τις μελέτες του πατέρα της, η κυρία Σαββίδου εμπλούτισε την κυπριακή βιβλιογραφία με ένα σπουδαίο έργο, στο οποίο ο κάθε ενδιαφερόμενος βρίσκει συγκεντρωμένο τον μόχθο και την αγωνία του Χριστόδουλου Πέτσα για την κατεχόμενη γενέτειρά του και τον αγώνα του για τη διατήρηση της ιστορικής της μνήμης. Πρόκειται, αναμφίβολα, για μία έκδοση μοναδική για την Κυθρέα και τον κόσμο της, πολύτιμη παρακαταθήκη για τους νεότερους, που έχει και εθνικές προεκτάσεις, αφού προβάλλει τον ελληνικό και ορθόδοξο χαρακτήρα της κωμόπολης και τη συμβολή της στην πνευματική, εθνική και κοινωνική ζωή του τόπου. Ας είναι η μνήμη του σεβαστού μας διδασκάλου αιώνια και το παράδειγμά του πρότυπο διεκδίκησης και αγωνιστικότητας.

Περιεχόμενα του βιβλίου «Κυθρέας Κάτοπτρον»¹

Χριστόδουλος Πέτσας (1915-2005)	5
Χαιρετισμός Δημάρχου Κυθρέας	12
Χαιρετισμός Προέδρου Σωματείου «Ελευθέρη Κυθρέα»	14
Πρόλογος Κωστή Κοκκινόφτα	16
Προλόγισμα Ανδής Πέτσα - Σαββίδου	19
Ο ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΣ ΤΗΣ ΚΥΘΡΕΑΣ	23
• Ο Κεφαλόβρυσος της Κυθρέας Ιστορία, δρύλοι, παραδόσεις, αγώνες για προάσπισή του	25
• Οι διάφορες Τρύπες ως συμπλήρωμα του Αρδευτικού Συστήματος Κυθρέας	46
• Λειτουργία του Νερόμυλου	65
• Νερόμυλοι της Κυθρέας	71
- Μύλος «Συρκάνος»	72
- Μύλος «Αλακάτα» ή «Μηχανή του Καττάμη»	82
- Μύλος «Καραμεμμέτης»	88
- Μύλος «του Αμπελιού»	93
- Μύλος «Στέφανος»	96
- Μύλος «Μαρρής»	102
- Μύλος «της Ελιάς»	109
ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ και ΧΩΡΟΙ	117
• Η τοποθεσία «Άης Βασίλης»	119
• Το πυκνόφυτο δάσος της Χαλεύκας	133

¹ Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευτούν το βιβλίο από τον Πρόεδρο του Σωματείου κο Πέτρο Παπαγεώργη τηλ. 22333096, την υπεύθυνη έκδοσης του Περιοδικού κα Ανδή Πέτσα Σαββίδου τηλ. 99531715 και από το Δήμο Κυθρέας τηλ. 22438956

• Οι «Ελιές του Πελλόπαπα».....	151
• Ο κινηματογράφος «ΑΠΟΛΛΩΝ* Κυθρέας	170
• Η εκκλησία της Παναγίας Χαρδακιώτισσας στην Κυθρέα.....	183
Ο ΚΥΘΡΕΩΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΤΟΥ	195
• Η συνεργασία και αλληλοβοήθεια των αγροτών στην ύπαιθρο.....	197
• Ασχολίες των κατοίκων	215
• Η ελιά και το λάδι	235
• Η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών.....	276
• Εποχιακές καλλιέργειες.....	305
• Μεταξοσκωληκοτροφία	344
ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	367
• Τα μέσα συγκοινωνίας στην περιοχή Κυθρέας.....	369
• Η καμήλα ως μεταφορικό μέσο στην περιοχή της Κυθρέας.....	394
• Ασβεστοποιία της Κυθρέας.....	406
• Σκυροποιία της Κυθρέας.....	418
• Η αλευροποιία της Κυθρέας.....	426
• Το εργοστάσιο αλευροποιίας των Αδελφών Χριστίδη.....	442
ΠΕΡΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	451
• Η εκπαίδευση στην Κύπρο την εποχή της Τουρκοκρατίας 1571 -1878	453
• Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρονίκου Κυθρέας	482
ΔΑΣΚΑΛΟΙ	497
• Ο Πιέρος και η οικογένεια των Πιέραινων της Κυθρέας.....	499
• Η Δασκάλα Πολυξένη Παπαζαχαρία από την Κυθρέα.....	506
• Ο δάσκαλος Σταύρος Κυπραγώρας από την Κυθρέα	515
• Ο δάσκαλος Βαρνάβας Παπαναστασίου από το Παλαίκυδρο	530
• Ο δάσκαλος Αθανάσιος Πέτσας από την Κυθρέα.....	542
• Ο δάσκαλος Γεώργιος Αντωνίου Κορέλλης από την Κυθρέα.....	548
• Ο δάσκαλος Τρύφων Γεωργαλλίδης από την Κυθρέα.....	559
• Η Δασκάλα Ελπινίκη Παπαδοπούλου από την Κυθρέα.....	569
ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ	577
• Ο Χατζηταχήρ Αγάς του Παλαικύδρου	579
• Ο Ιεροψάλτης Χατζηπετρής Χατζηνικόλα από τη Βώνη.....	587
• Παπανδρέας Κωνσταντίνου 1896-1976	596
• Αριστόδημος Μαλαός 1901	600

- Σάββας Στυλιανού 1902: Μνήμες και βιώματα628
- Ττοφαρής Νικόλα 1914654
- Λουκάς Θ. Βλάμης678
- Κώστας Αιμιλιανίδης: Μνήμες και Βιώματά του από την Κυθρέα κατά τον επικό αγώνα 1955-59 694
- Νικόλας Σάββα Λιπέρτος από τη Βώνη.....701
- Κώστας Χ΄Χριστοδούλου Ταλιαδώρος..... 703
- Γιάννης Μ. Μακρής.....

ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

- Έδιμα της Λαμπρής που εγίνοντο στη Χρυσίδα της Κυθρέας721

Ακούραστος και αειδαλής ο κυθρεώτης φιλόλογος δρ Ανδρέας Μ. Κολίτσης, σήμερα κάτοικος Αθηνών, προχώρησε στην δεύτερη έκδοση του βιβλίου του **Το Λαϊκό Φρασεολόγιο και τα «Ου Φωνητά» των Κυπρίων**. Η πρώτη έκδοση παρουσιάστηκε στο σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα το 2018 και φιλοξενήθηκε στις σελίδες του περιοδικού μας στην έκδοση Γεν.-Δεκ. 2017 σσ. 60-61.

Η δεύτερη αυτή έκδοση περιλαμβάνει 2.500 λήμματα και 4.200 φράσεις, συνέλεξε δηλαδή και συμπεριέλαβε στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της πρώτης έκδοσης το 2017 και της δεύτερης το 2021 άλλα 500 λήμματα και 700 φράσεις! Ταυτόχρονα, όπως ο ίδιος αναφέρει στο προλογικό σημείωμα της δεύτερης έκδοσης, «έκρινα σκόπιμο να παραδέσω κάτω από τα οικεία λήμματα διάφορα ευτράπελα λαϊκά στιχουργήματα, μικροϊστοριούλες και ευφυσολογήματα με τα οποία έζησαν οι πρόγονοί μας και τώρα σπάνια ακούγονται κινδυνεύοντας να σιγήσουν τελείως»..... «επίσης προσθέτω αινίγματα και καθαρογλωσσήματα με την ελπίδα ότι θα το απολαύσουν οι παλαιότεροι και θα μάθουν οι νεώτεροι».

Η αγάπη του για την ιδιαίτερή του πατρίδα δεδομένη όπως συγκινητική είναι και η αναφορά «... όσο μου απομένει χρόνος (είμαι 89 ετών) δεν θα παύσω να ασχολούμαι με τη διάλεκτο της Κύπρου μας, την οποία εγκατέλειψα με πόνο καρδιάς μετά την εισβολή του Αττίλα».

Καλοτάξιδη η δεύτερη αυτή επαυξημένη και βελτιωμένη έκδοση και χιλιόχρονος να είσαι, αγαπητέ και σεβαστέ κε Κολίτση!

(Ανθή Πέτσα-Σαββίδου)